

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvcvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5. Vtrum sanctos patres ab inferno liberauerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](#)

A nisi in resurrectione
iota terminatas, in-
telligi de poenis in-
tricatis, hoc est ip-
sum Christum affi-
cientius, & non pe-
nis externis. Haec e-
mum non sunt in il-
luis resurrectione
terminatae: nam ut-
quid ad confirmationem
seculi, infamia poenam, in men-
tibus hominum, non
paucorum dignatur
suffferre, dum a ma-
gna orbis terrarum
parte habetur purus
homo: cum tamen
sibi debetur, ut in
eius nomine omnem
genus flectatur, cœle-
stium, terrestrium
& infernorum. Et si
cet ceteras poenas su-
cepti ipsoe propter
nostram salutem, ita
& hanc mira dipen-
satione suffineret, non
solum ut suauiter di-
spacaret regimem
& fatus hominum,
sunt ut suauissimo e-
xemplo abstraham
tam communem
appetitum futura
nostra memorie,
sunt immortalitatis
fatu. Nam ex eo
quod Christus in-
genusque ad con-
sumationem secu-
li, vult suffinere in-
famiam, & habe-
ri se adorare & exem-
plum dedit nobis
descendi, huiusmodi
immortalitatem famam, &
debetemus caput nostrum
in hoc securi & in ce-
teris imitari, si mem-
bra esse illius cupi-
mus.

*Super quæ, quin
que testimonia
articulos quæ
num.*

Tunc Iulius, ut sonat.
In corpore
una est con-
clusio: Christus de-
scendens ad inferos,
sanctos patres inde-
liberavit. Probatur:
Per passionem Christi
liberatum est genus
humani non
solum a peccato, sed
ab omni reatu utrius-
que poenæ scilicet
pro peccato actua li,
& pro peccato origi-
nali, ergo Christus
descendens ad inferos
liberavit sanctos pa-

Ad QVINTVM sic proceditur.
Videtur, quod Christus desce-
dens ad inferos, sanctos patres in
de non liberauerit. Dicit enim
Augustinus in epistola ad Euo-

Ad diuinum, † Illis iustis qui in sinu erat
Abrahe, cum Christus in inferno
descenderet, nondum quid con-
tulisset inuenit, a quibus eum te-
cundum beatificam praesentiam
suae diuinitatis, numquam video
recessisse. Multum autem eis con-
tulisset, si eos ab inferis liberasset.
non ergo uidetur, quod Christus
sanctos patres ab inferis liberaue-
rit.

B¶ 2 Præt. Nullus in inferno deti-
netur, nisi propter peccatum; sed
sancti patres dum adhuc uiueret, per fidem Christi iustificati fuerant
a peccato, ergo non indigebant libe-
rari ab inferno Christo ad infe-
ros descendente.

C¶ 3 Præterea. Remota causa, remo-
tetur effectus: sed causa descen-
dendi ad inferos est peccatum,
quod fuit remotum per passionem
Christi, ut supra dictum est. * nō
ergo per delictum Christi ad
inferos, sancti patres sunt de in-
ferno educiti.

SED CONTRA est, quod Au-
gustinus dicit in sermone de re-
surrectione, quod Christus quā-
do ad inferos descendit, portam
inferni & uetes confregit, &
omnes iustos, qui originali peccato
astricti tenebantur, absolvit.

RESON. Dicendum, quod
vectes inferni dicuntur impedi-
menta, quibus sancti patres de in-
ferno exire prohibebantur, reatu
culpæ primi parentis: quos Chri-
stus, statim descendens ad inferos,
uirte sua passionis, &
mortis confregit. Et tamen vo-
luit in inferno aliquamdiu re-
manere propter rationem præ-
dictam.

DAD TERTIVM dicendum, quod
illud verbum domini, est intelli-
gendum non de paradiſo ter-
restri corporo, sed de paradiſo spi-
rituali: in quo esse dicuntur, qui
cumque diuina gloria perfruuntur.
Vnde Latro, loco quidem
cum Christo ad infernum desce-
dit, ut cum Christo esset: quia di-
ctum est ei. * Mecum eris in pa-
radiso: sed præmio in paradiſo
fuit: quia ibi diuinitate Chri-
sti fruebatur, sicut, & alii
sancti.

ARTICVLVS V.
Vtrum Christus descendens ad inferos,
sanctos patres inde li-
berauerit.

Ad QVINTVM sic proceditur.
Videtur, quod Christus desce-
dens ad inferos, sanctos patres in
de non liberauerit. Dicit enim
Augustinus in epistola ad Euo-

tres inde liberavit. est ep. 9. de
dinando. ad
Prima consequentia medium il-
probatur, ex parte ip. lus. 10. 2.
suis descendens, quia
Christus descendens Alias benefic
ad inferos operatus est.

Et in uirtute sua pa-
nis, ex parte uero pa-
ne, quia poena origi-
nalis pœti erat mors
corporalis, & exclu-
sio a uita gloria, ut
patet ex his, que ha-
bentur Genesi secun-
do & tertio. Confe-
quentia autem secun-
da probatur, quia p
lo sancti patres reu-
nebantur in inferno,
quod est ad uitam
glorie adiutor non pa-
tebat propter pecca-
tum primi parentis.

Et confirmatur con-
clusio auctoritatibus
Zacharia & Apolo-
gli. q. 50. ar. 6.

Eduerte hic, quod
Auctor mystica uti-
tur expositione cir-
ca exclusionem ho-
minis a paradiſo, Inser. 2. de
dum electionem A. refure. qui
et 137. in
fo significare intellicit
ad 2. argu.

Et duplicitate autem homines rea-
tu penae erant strici. q. 49. ar. 3. &

Et in responsione ad
Primum aduerte,
quod cum hoc, quod
sancti patres in lim-
bo immunes essent
a penitentia, stat do-
lor seu afflictio ex
sue dilata, quia hu-
iusmodi dolor spe-
ciat ad panam dam-
ni, contra quam di-
uiditur pena sententia. q. 50. ar. 6.

Et quod cum nega-
tur ab eis pena ten-
tus, intelligitur de pe-
na sententiæ diffinita
contra poenam dam-
ni, & p. le cōcomitan-
tia illam. Nec est mi-
rum, quicquid fan-
ctorum patrum in-
quietudinem habuisse admissem,
cum sanctorum ani-
ma in patria cœlesti,
non nihil inquietu-
dinis habeant, quia
subspirant ad corpo-
rum resurrectiōne:
ita ut dictum sit illis.
Suffinet adhuc mo-
dicum tempus, do-
nec adimplatur nu-
merus fratrum uestro-
rum Apocal. 6. utro-
rumque liquide
inquietudo, imperfe-
ctionis cuiusdam in
eis existens testis
est. p. 2. q. 3. ar. 6.

E Super

Christus descendens ad inferos, sanctos Patres
Tertia S. Thomæ. Y 2

ab inferis liberavit. Et hoc est quod dicitur Zach. 9. Tu uero in sanguine testamenti tui, eduxisti uinculos de lacu, in quo non erat aqua. Et Col. 2. dicitur, quod expolians principatus & potestates, i. infernales, auferendo Abraham, Isaac & Jacob & ceteros & iustos, traduxit eos, id est longe ab hoc regno tenebrarum, ad celum duxit, ut gl. * ibidem dicit.

glo. inter &
ord. simili.
Ioco citato
in arg.
et ep. 99. an
me. 10. 2.

AD PRIMVM ergo dicendum, q. Aug. t ibi loquitur contra quosdam, qui estimabant antiquos iustos ante adventum Christi, in inferno doloribus pœnaruſ suis subiectos. Vnde parum ante uerba inducta premitit dicens, Additum quidam hoc beneficium antiquis etiam sanctis suis concessum, ut dominus cum in infernum uenisset, doloribus soluerentur: sed quoniam modo intelligatur Abrahā, in cuius sinu etiam pauper ille susceptus est, in illis suis doloribus, ego quidem non video. & ideo eum postea subdit, se nondum inuenisse quid defensus Christi ad inferos, antiquis iustis contulerit, intelligendum est quantum ad absolutionem a doloribus pœnaruſ: contulit tamen cis quantum ad adoptionem gloriae, & per consequens soluit eorum dolorem, quem partebantur ex dilatione gloriae. Ex cuius tamen spe, magnum gaudium habebant, secundum illud Io. 8. Abraham pater ueſter exultauit, ut uideret diem meum & ideo subdit, A quibus eum secundum beatificani * presentiam suam diuinitatis, numquam video recessisse, in quantum scilicet ante adventum Christi erant beati in spe, et nondum essent perfecte beati in re.

AD SECUNDVM dicendum, quod sancti patres dum adhuc uiuerent, liberati fuerunt per fidem Christi ab omni peccato tam originali quam actuali, & a reatu penitentia actualium peccatorum: non tamen a reatu poena originalis peccati, per quem excludebant a gloria, nondum soluto pretio redemptoris humanæ sicut etiam nunc fideles Christi liberari per baptismum a reatu actualium peccatorum, & a reatu originalis quantum ad exclusionem gloriae remanent tamen adhuc obligati reatu originalis peccati, quantum ad necessitatem corporaliter moriendo: quia renouant secundum spiritum, sed non dum secundum carnem, secundum illud Röm. 8. Corpus quidem mortuum est propter peccatum, spiritus uero uiuit propter iustificationem.

AD TERTIVM dicendum, quod statim Christo mortem patiente, anima eius ad infernum descendit, & sua passionis fructum exhibuit sanctis in inferno detentis, quamuis ex loco illo non exierint, Christo apud inferos commorante: quia ipsa Christi præsencia pertinebat ad cumulum gloriae.

ARTICVLVS VI.

Vtrum Christus aliquos damnatos ab inferno liberauerit.

3. di. 22. q. 2.
ar. 2. q. 2. &
op. 3. l. 24.

T Itulus clarus est. In corpore una conclusio: Christus descendens ad inferos, nullum datum ab inferno liberavit. Probatur: Christus descendens ad inferos, operatus est in uirtutem sua passionis, ergo liberationis fructum illis solis contulit, q. passione Christi fuerunt coniuncti per fidem

AD SEXTVM sic proceditur. Videretur, quod Christus aliquos damnatos ab inferno liberaret. dicit enim Isa. 24. Congregabuntur congregatio eius fascis in lacum, & claudentur ibi in carcere, & post multos dies uisitabuntur. Loquitur autem ibi de damnatis, qui militia caliadora uerant, ergo uidetur, q. etiam damnati, Christo descendente ad in-

fersos, sint visitati: quod ad eortum liberationem videtur pertinere. ¶ 2 Præt. Super illud Zach. 9. Tu autem in sanguine testamenti tui, eduxisti uinculos de lacu, in quo non erat aqua, dicit glo. * Tu eos liberasti, qui tenebatur uinciti carceribus, ubi nulla misericordia eos refrigerabat, quam diues ille petebat: sed soli damnati includuntur carceribus absque misericordia. ergo Christus liberauit alios quos de inferno damnatorum.

¶ 3 Præt. Potentia Christi non fuit minor in inferno, quam in hoc mundo: utrobique enim operatus est per potentiam suam diuinitatis: sed in hoc mundo, de quolibet statu aliquos liberauit. ergo etiam in inferno liberauit aliquos etiam de statu damnatorum.

SED CONTRA est, quod dicitur Osee 13. Ero mors tua o mors, mors tuus ero inferne, glo. * Eleemos educendo, reprobus ibidem relinquendo: sed soli reprobi sunt in inferno damnati. ergo per defensionem Christi ad inferos, non sunt aliqui de inferno damnatorum liberati.

RESPON. Dicendum, quod (sicut supra dictum est *) Christus defecendens ad inferos, operatus est in virtute sue passionis: & deinde eius defensum ad inferos, i. illis solis liberationis fructum, qui fuerunt passioni Christi coniuncti per fidem charitate formatam, per quam peccata tolluntur. Illi autem qui erant in inferno damnatorum, aut penitus fidem passionis Christi non habuerant, sicut infideles: aut si fidem habuerant, nullam conformitatem habebant ad charitatem Christi patientis. vnde neca peccatis suis erant mundati. Et propter hoc defensum Christi ad inferos non contulit eis liberationem a reatu penitentia infernalis.

AD PRIMVM ergo dicendum, q. Christo descendente ad inferos, oes qui erant in quaunque parte inferni, sunt aliquiter visitati: sed quidam ad suam consolationem, & liberationem, quidam autem ad suam confutationem, & coſutionem, sicut damnati, vnde ibidem subditur, Et erubescet luna, & confundetur sol, &c. Potest etiam hoc referri ad visitationem, qua visitabuntur die iudicij: non ut liberentur, sed ut amplius condemnentur, secundum illud Sophonie. I. visitabo super viros defixos in fessibus suis.

AD SECUNDVM dicendum, quod cum dicitur in glo. * vbi nulla misericordia eos refrigerabat, intelligendum est, quantum ad refrigerium perfecte liberationis: quia sancti patres ab illis inferni carceribus ante Christi adventum non poterant liberari.

AD TERTIVM dicendum, quod non fuit propter Christi impotentiam, quod non sunt aliqui liberati de quolibet statu infernali, sicut de quolibet statu mundanorum: sed pp diuersam utrumque conditionem. Nam homines quidam uiuent, ppnt ad fidem & charitatem converti: quia in hac vita non sunt homines confirmati in bono vel malo, sicut post exitum ab hac vita.

ARTICVLVS VII.

Vtrum qui cum originali deceperant, fuerint a Christo liberati.

AD SEPTIMVM sic proceditur. Videlur, quod pueri, qui cum originali deceperant,

charitate formatam, ergo damnatis non constitutis liberationis fructum. Prima consequentia probatur: qui per illam ratum peccata tolluntur. Secunda autem, quia damnati aut erant infideles, aut sine conformitate ad charitatem Christi patientis: ac per hoc in pecatis suis.

gl. in
naturis.
art. 4. huius
q. ad 2.

gl. in
naturis.

art. 1. præce-

ptio.

art. 1. præce-

<p